

Rok akademicki:

2014/15

Jednostka prowadząca:

Wydział Teologiczny

Kierunek:

Teologia

Grupa specjalności:

teologia dla świeckich

Poziom:

jednolite studia magisterskie, stacjonarne

Nazwa przedmiotu:

Patrologia

Język:

PL

Typ przedmiotu:

przedmiot obowiązkowy

Przedmiot obieralny:

nie

Rok studiów, semestr:

rok III, semestr zimowy

Wymiar:

ćwiczenia: 15 godz.

Punkty ECTS:

ćwiczenia: 1

Forma zaliczenia:

ćwiczenia: zaliczenie z oceną

Prowadzący:

ćwiczenia: dr Joanna Małocha;

Koordinator sylabusu:

dr Joanna Małocha

Sylabus dostępny w ramach:

- [Patrologia](#) [na kierunku:] [teologia dla świeckich](#) (T*sts), jednolite studia magisterskie, stacjonarne, III rok, semestr zimowy
 - [prowadzący ćwiczenia:15h/zo/1ECTS]: dr Joanna Małocha;

Wymagania wstępne:

Student powinien posiadać wstępną znajomość historii Kościoła starożytnego i zagadnień filozoficzno-teologicznych. Wymagany jest zaliczony II rok studiów teologicznych.

Cele:

Ćwiczenia mają na celu uzupełnienie i pogłębienie zdobytej na wykładach wiedzy patrystycznej, odnośnie

zabytków literatury wczesnochrześcijańskiej oraz głównych nurtów teologii Ojców Kościoła z pierwszych trzech wieków chrześcijaństwa (do reskryptu mediolańskiego).

W szczególności zaś zajęcia te mają służyć ćwiczeniu umiejętności przeprowadzania krytycznej analizy tekstu źródłowego oraz odczytywania go w kontekście określonych warunków historyczno-cywilizacyjnych.

Treści kształcenia:

W ramach ćwiczeń studenci zapoznają się z wybranymi tekstami chrześcijańskimi, powstałymi w pierwszych trzech wiekach naszej ery. Za ich pośrednictwem zostanie też ukazane bogactwo kulturowe, duchowe i apostolskie, jakie reprezentują przedniecejscy Ojcowie Kościoła. Teksty te posłużą zarazem doskonaleniu umiejętności przeprowadzania krytycznej analizy źródła pod kątem teologiczno-historycznym. 1. Przedmiot i zadania patrologii. Terminy: Ojciec Kościoła, pisarz kościelny. Zagadnienia wprowadzające.

2. Topografia świata chrześcijańskiego z okresu I-III w. (ćwiczenia z mapą)

3. Ojcowie Apostolscy: „Didache”, Klemens Rzymski, Ignacy Antiocheński, „Pasterz” Hermasa, „List Barnaby”.

4. Zarzuty wobec chrześcijan (Apulejusz, Fronton, Celsus) i apologety wczesnochrześcijańscy (Justyn, „List do Diogneta”).

5. Świadkowie wiary (literatura o męczeństwie): „Akta męczenników Scyllitańskich”, „Męczeństwo św. Perpetuy i Felicyty”, „Kalendarium Carthaginense”, „Martyrologium Hieronima”.

6. Apokryfy: „Dzieje św. Piotra”, „Protoewangelia Jakuba”, „Ewangelia według Tomasza”, „Transitus”.

7. Gnoza (ortodoksyjna i heterodoksyjna). Ireneusz z Lionu.

8. Kościół rzymski - Hipolit i Kalikst.

9. Środowisko afrykańskie: Tertulian.

10. Środowisko afrykańskie: Cyprian z Kartaginy.

11. Teksty prawne: „Tradycja Apostolska” i „Didaskalia”.

12. Szkoła Aleksandryjska - Klemens Aleksandryjski.

13. Orygenes i jego koncepcje teologiczne.

14. Zwolennicy Origenesa (Grzegorz Cudotwórca).

15. Dziewictwo i małżeństwo w nauczaniu Ojców (Metody z Olimpu). 1. Przedmiot i zadania patrologii. Terminy: Ojciec Kościoła, pisarz kościelny. Zagadnienia wprowadzające.

2. Topografia świata chrześcijańskiego z okresu I-III w. (ćwiczenia z mapą)

3. Ojcowie Apostolscy: „Didache”, Klemens Rzymski, Ignacy Antiocheński, „Pasterz” Hermasa, „List Barnaby”.

4. Zarzuty wobec chrześcijan (Apulejusz, Fronton, Celsus) i apologety wczesnochrześcijańscy (Justyn, „List do Diogneta”).

5. Świadkowie wiary (literatura o męczeństwie): „Akta męczenników Scyllitańskich”, „Męczeństwo św. Perpetuy i Felicyty”, „Kalendarium Carthaginense”, „Martyrologium Hieronima”.

6. Apokryfy: „Dzieje św. Piotra”, „Protoewangelia Jakuba”, „Ewangelia według Tomasza”, „Transitus”.

7. Gnoza (ortodoksyjna i heterodoksyjna). Ireneusz z Lionu.

8. Kościół rzymski - Hipolit i Kalikst.

9. Środowisko afrykańskie: Tertulian.

10. Środowisko afrykańskie: Cyprian z Kartaginy.

11. Teksty prawne: „Tradycja Apostolska” i „Didaskalia”.

12. Szkoła Aleksandryjska - Klemens Aleksandryjski.

13. Orygenes i jego koncepcje teologiczne.

14. Zwolennicy Origenesa (Grzegorz Cudotwórca).

15. Dziewictwo i małżeństwo w nauczaniu Ojców (Metody z Olimpu).

Efekty kształcenia:

Po zakończeniu ćwiczeń:

[Wiedza]

- student definiuje podstawowe pojęcia patrologiczne
- wymienia ważniejszych pisarzy wczesnochrześcijańskich z okresu trzech pierwszych stuleci naszej ery oraz wskazuje ich znaczniejsze dzieła
- identyfikuje formy literackie obecne w piśmiennictwie chrześcijańskim z I-III w. oraz poruszane w nim zagadnienia teologiczne

[Umiejętności]

- wskazuje zasadnicze różnice zachodzące pomiędzy poszczególnymi ośrodkami przedniecejskiej myśli teologicznej oraz autorami
- analizuje przykłady dzieł wczesnochrześcijańskich uwzględniając kontekst społeczno-kulturowy, w jakim powstały
- dostrzega specyfikę przedniecejskiej literatury patrystycznej w konfrontacji z piśmiennictwem pogańskim, judaistycznym i heretyckim

[Kompetencje społeczne]

- wykorzystuje wiedzę z zakresu patrologii w innych dziedzinach studiów teologicznych
- akceptować istnienie odmiennych poglądów i idei religijnych
- posiada umiejętność rozpoznania i zdefiniowania opisanych wydarzeń oraz ich uporządkowania w ciąg przyczynowo-skutkowy

Metody i narzędzia dydaktyczne:

Zasadniczy trzon zajęć stanowi wspólna lektura wybranych tekstów źródłowych oraz ich analiza pod kątem teologiczno-historycznym. Przy czym - w zależności od potrzeb studentów - analizę tę poprzedzić może krótki wykład przypominający problematykę, której dotyczy dane źródło.

Część zagadnień - m.in. ikonografia Ojców Kościoła oraz topografia świata chrześcijańskiego w pierwszym tysiącleciu naszej ery - przedstawiana jest przy użyciu prezentacji multimedialnych.

Sposoby sprawdzania i warunki zaliczenia:

Podstawą uzyskania zaliczenia są:

- obecność (max 2 nieobecności na semestr)
- aktywny udział w zajęciach
- osiągnięcie co najmniej 60% możliwych do uzyskania punktów z krótkich cotygodniowych kolokwium, sprawdzających znajomość materiału z poprzednich ćwiczeń
- zaliczenie pisemnego kolokwium z mapy (topografia świata chrześcijańskiego w starożytności)

Lektury podstawowe:

Materiały własne, przygotowywane przez wykładowcę; a ponadto:

1. Altaner B., Stuiber A., Patrologia, tłum. P. Pachciarek, Warszawa 1990
2. Michalski M., Antologia literatury patrystycznej, T. I, Warszawa 1975
3. L. Padovese, Myśl Teologiczna, T. 1: Wprowadzenie do teologii patrystycznej, Kraków 1994
4. Pieszczoł S., Patrologia, T. 1 -2, Gniezno 1994
5. Staniek E., W skarbcu starożytnego Kościoła, Kraków 1997
6. Starowieyski M., Słownik wczesnochrześcijańskiego piśmiennictwa Wschodu, Warszawa 2006
7. Szymusiak J.M., Starowieyski M., Słownik wczesnochrześcijańskiego piśmiennictwa, Poznań 1971
8. Verbraken P.P., Starowieyski M., Ojcowie Kościoła. Panorama patrystyczna, tłum. M. Starowieyski, S. Kawecki, Warszawa 1991

Lektury uzupełniające:

1. Czuj J., Patrologia, Poznań 1954
2. Drączkowski F., Patrologia, Toruń 1996
3. Hamman A., Portrety Ojców Kościoła. Praktyczny przewodnik po patrologii, Warszawa 1978
4. Pelikan J., Tradycja chrześcijańska – historia rozwoju doktryny, T. 1: 1. Powstanie wspólnej tradycji (100 – 600), Kraków 2008
5. Pietras H., By nie milczeć o Bogu. Zarys teologii Ojców Kościoła, Kraków 1991
6. Rauschen G., Zarys patrologii ze szczególnym uwzględnieniem historii dogmatów, tłum. J. Gajkowski, Warszawa 1904
7. Rauschen G., Zarys patrologii. Pisma Ojców Kościoła i nauka zawarta w nich, tłum. J. Nowacki, Poznań 1929
8. Wilken R.L., Duch myśli wczesnochrześcijańskiej. W poszukiwaniu oblicza Boga, Kraków 2009
9. Żurek A., Wprowadzenie do Ojców Kościoła, Kraków 1993

Uwagi: